

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 septembrie

Seria I, Anul XX, Nr. 3 (215), 2011

NOUA BISERICĂ DIN VALEA LUIMIHAI

Din sumar:

Scrisoare deschisă adresată Preafericirii Sale Daniel, Patriarhul BOR - pag.2

Alocuțiunea Papei Benedict al XVI-lea la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3;

Evanghelizarea și cateheza, două concepte complementare - pag. 4-5.

Scrisoare deschisă

**Preafericirii Sale Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

Preafericirea Voastră,

Biserica Greco-Catolică a primit cu indignare decizia Bisericii Ortodoxe Române de a resfinți duminică, 21 august 2011, Catedrala Greco-Catolică „Adormirea Maicii Domnului” din Baia Mare. Indignarea vine în contextul în care, în diverse luări de poziții publice, Biserica Ortodoxă Română a spus că dorește să se reangajeze „într-un dialog onest și realist” cu Biserica Greco-Catolică, dialog care, conform comunicatului ortodox din 7 iulie 2011, „nu poate fi construit credibil fără o asumare corectă a situației istorice și a diferendului patrimonial”.

Resfințirea catedralei greco-catolice din Baia Mare nu reprezintă nici expresia unui angajament onest al Bisericii Ortodoxe în reluarea dialogului și nici o asumare corectă a situației istorice.

În invitația oficială la resfințirea catedralei greco-catolice din Baia Mare, reprezentanții Bisericii Ortodoxe afirmă: „Momentul aniversar al Parohiei Ortodoxe «Adormirea Maicii Domnului», 100 de ani de existență, ne oferă plăcutul prilej de a vă invita să luați parte la bucuria noastră și la resfințirea bisericii parohiale”.

Biserica Greco-Catolică „Adormirea Maicii Domnului” din Baia Mare a fost construită în anul 1911, iar în data de 5 iunie 1930, prin bula papală „Sollemni Conventione” a Papei Pius XI, a devenit catedrală episcopală. În această catedrală, pe data de 2 februarie 1931, a fost instalat episcopul greco-catolic Dr. Alexandru Rusu, primul episcop de Maramureș.

Odată cu desființarea Bisericii Greco-Catolice în 1948, Catedrala Greco-Catolică „Adormirea Maicii Domnului” din Baia Mare a fost confiscată de guvernul comunist și dată Bisericii Ortodoxe, în posesia căreia se află și în prezent. Catedrala a făcut obiectul a nenumărate revendicări, însă Biserica Ortodoxă a refuzat retrocedarea acesteia. În momentul de față există un proces pe rol care să restabilească situația de drept a catedralei greco-catolice din Baia Mare.

Pe data de 21 august, conform invitației oficiale, Catedrala Greco-Catolică „Adormirea Maicii Domnului” va fi resfințită de către I.P.S. Justinian și P.S. Iustin, episcopi ortodocși ai Maramureșului, împreună cu I.P.S. Laurențiu, mitropolit ortodox al Ardealului.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator,

Ioan F. Pop: secretar de redacție.

ioanfpop@gmail.com

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Nicolae Costruț, pr. Ioan Erdeli,
Maria-Mirela Filimon, Silvia Pantiş.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Resfințirea de către reprezentanții Bisericii Ortodoxe a catedralei episcopale greco-catolice din Baia Mare, precum și sărbătorirea a „100 de ani de existență” a parohiei ortodoxe din aceasta biserică, care eventual ar putea sărbători 63 de ani, reprezintă nu doar un act de provocare și sfidare față de Biserica Greco-Catolică, dar și un act clar de epurare culturală și religioasă, falsificare a istoriei, ștergere a memoriei și furt de identitate.

Prin această atitudine vădit ostilă, Biserica Ortodoxă Română dovedește că nu este interesată în redeschiderea dialogului cu Biserica Greco-Catolică. Menționăm că Biserica Ortodoxă Română a întrerupt unilateral dialogul cu Biserica Greco-Catolică în 2004, iar în ultima perioada Biserica Ortodoxă a fost cea care a adresat mai multe apeluri Bisericii Greco-Catolice pentru redeschiderea dialogului.

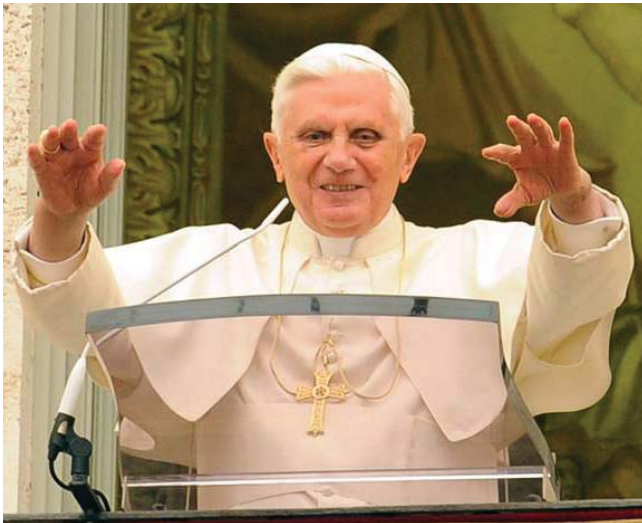
În cazul în care catedrala greco-catolică din Baia Mare va fi resfințită, Biserica Ortodoxă Română se face singură responsabilă de crearea unei noi piedici în calea redeschiderii dialogului cu Biserica Greco-Catolică.

†Virgil BERCEA

Președinte al comisiei greco-catolice de pregătire a dialogului cu Biserica Ortodoxă Română

Alocuțiunea Papei Benedict al XVI-lea la Rugăciunea *Angelus*

21 august 2011 - Madrid

Dragi prieteni,

Vă pregătiți să mergeți în curând acasă. Prietenii voștri vor dori să știe cum v-a schimbat experiența acestor zile, în acest oraș minunat, cu Papa și cu sute de mii de tineri din toată lumea. Ce le veți spune? Vă invit să dați mărturie fermă despre viața creștină. În acest fel veți da naștere la noi creștini și veți ajuta Biserica să crească puternic în inimile multora. În aceste zile m-am gândit des la tinerii de acasă, ce așteaptă întoarcerea voastră! Duceți salutul meu călduros lor, celor mai puțin norocoși, familiilor voastre și comunităților de care aparțineți.

Permiteți-mi să îmi exprim recunoștința și față de Episcopii și preoții prezenți în număr atât de mare la această Zi Mondială. Lor le transmis mulțumirile mele sincere, încurajându-i să continue să activeze pastoral în mijlocul vostru cu entuziasm și dedicare.

[*în spaniolă*] Îl salut pe Arhiepiscopul ordinariu militar și mulțumesc călduros Forțelor Aeriene Spaniole, care cu generozitate ne-au permis să ne strângem aici, la baza aeriană Cutra Vientos, la centenarul fondării aviației militare. Încredințez tot personalul Forțelor Aeriene Spaniole și familiile lor grijii materne a Fecioarei de la Loreto. În acest context amintesc că ieri s-au împlinit trei ani de la gravul accident de la Aeroportul Barajas, ce a provocat numeroși morți și răniți, exprimându-mi apropierea spirituală și profunda afecțiune celor afectați de acest nefericit eveniment, precum și familiilor victimelor ale căror suflete le încredințez milostivirii lui Dumnezeu.

Sunt bucuros să anunț acum că următoarea Zi Mondială a Tineretului se va desfășura în 2012, la Rio de Janeiro. Chiar de acum să îi cerem Domnului să îi asiste pe cei ce se vor ocupa de organizare, precum și să ușureze călătoria tinerilor din toată lumea, pentru ca să poată să mi se alăture în acest frumos oraș brazilian. Dragi tineri, înainte să ne luăm la revedere, și în timp ce tinerii din Spania încredințează crucea Zilei Mondiale a Tineretului tinerilor din Brazilia, ca Succesor al lui Petru vă încredințez această sarcină: duceți lumii întregi cu-

noașterea și iubirea lui Isus Cristos! El vă dorește apostoli ai secolului XXI și mesageri ai bucuriei Sale. Nu îl dezamăgiți! Vă mulțumesc mult de tot.

[*în franceză*] Dragii mei tineri vorbitori de limbă franceză, astăzi Cristos vă cere să vă înrădăcinați în El și alături de El, să zidiți viețile voastre pe El, stânca noastră. Vă trimite să fiți martorii Săi, curajoși și fără temeri, autentici și credibili! Să nu vă fie teamă să fiți catolici, să fiți mărturisitori celor din jurul vostru prin simplitate și sinceritate! Lăsați Biserica să descopere în voi și în bucuria tinereții voastre misionarii Veștii cele Bune a mântuirii!

[*în engleză*] Îi salut pe vorbitorii de limbă engleză prezenți astăzi aici! Întorcându-vă acasă, luați cu voi Vestea Bună a iubirii lui Cristos pe care ați experimentat-o în aceste zile de neuitat. Fixați-vă privirea asupra Lui, aprofundați cunoașterea Evangheliei și aduceți roade îmbelșugate! Dumnezeu să vă binecuvânteze până ne vom întâlni din nou!

[*în germană*] Dragii mei prieteni! Credința nu este o teorie. A crede înseamnă a intra într-o relație personală cu Isus și a trăi în prietenie cu El, în comuniune cu ceilalți, în comuniune cu Biserica. Încredințați viețile voastre lui Cristos și aduceți-i pe prietenii voștri să descopere calea spre izvorul vieții, spre Dumnezeu. Fie ca Domnul să vă dea fericirea și vă facă mărturisitori bucu-roși ai iubirii Sale.

[*în italiană*] Dragii mei italieni! Vă salut pe toți. Euharistia pe care am celebrat-o este Cristos înviat prezent și viu în mijlocul nostru: prin El, viețile voastre sunt înrădăcinate în și zidite pe Cristos, tari în credință. Cu această încredere, întoarceți-vă din Madrid și spuneți tuturor ce ați văzut și ați auzit. Răspundeți cu bucurie chemării Domnului, urmați-l și rămâneți mereu uniți cu El: veți aduce multe roade astfel!

[*în portugheză*] Dragi vorbitori de limbă portugheză, l-ați întâlnit pe Isus Cristos! Veți înota împotriva valului într-o societate cu o cultură a relativismului ce nu dorește nici să caute și nici să susțină adevărul. Dar tocmai spre acest moment al istoriei, cu marile lui provocări și oportunități, vă trimite Domnul, pentru ca, prin credința voastră, Vestea Bună a lui Isus să poată să continue pe pământ. Sper să vă revăd în doi ani la următoarea Zi Mondială a Tineretului din Rio de Janeiro, Brazilia. Până atunci să ne rugăm unii pentru alții, mărturisind bucuria ce aduce viața, înrădăcinați și zidiți în Cristos. Până ne vom revedea, dragii mei, Dumnezeu să vă binecuvânteze!

[*în poloneză*] Dragi tineri polonezi, tari în credință, înrădăcinați în Cristos! Fie ca darurile pe care le-ați primit de la Dumnezeu în aceste zile să aducă în voi roade bogate. Fiți martorii Săi. Duceți altora mesajul Evangheliei, Cu rugăciunile și exemplul vieții voastre, ajutați Europa să își redescopere rădăcinile creștine.

Pr. Anton V. CIOBA

Evanghelizarea și cateheza, două concepte complementare

“Cât de frumoase sunt pe munți picioarele trimisului care vestește pacea, a solului de veste bună, care dă de știre mântuirea, care zice Sionului: Dumnezeuul tău este împărat!” (Is 52,7).

1. Misiunea evanghelizatoare a Bisericii

„Cât de frumoase sunt pe munți picioarele trimisului care vestește pacea”! Aceste cuvinte pline de speranță rostite odinioară de profetul Isaia la Ierusalim, pot exprima foarte bine misiunea pe care comunitatea creștină, prin fiecare membru al ei, o are, și anume, aceea de a evangheliza – de a face cunoscută Evanghelia, de a duce în lumea întreagă Vestea cea bună. Este suficient să analizăm semnele societății pentru a ne da seama de situația tragică în care se află cei mai mulți dintre contemporanii noștri: pierderea credinței în Dumnezeu, abandonarea practicării religiei, absența sentimentului religios. Pe lângă aceste atitudini interioare putem adăuga evenimente externe precum cazurile de violență, de război, de imposibilitate de a trăi împreună. Acestea sunt situații care, pe de o parte, impun necesitatea de a face cunoscută Evanghelia, iar pe de altă parte, refuză religia și orice referință la aceasta. În acest sens, se nasc o serie de întrebări: cum trebuie să evanghelizăm lumea de astăzi? Ce metode trebuie folosite pentru a proclama Vestea cea Bună în societatea și cultura în care trăim? Ce înseamnă a „evangheliza cultura”, așa cum cerea adesea Papa Ioan Paul al II-lea?

2. Conceptul de „evanghelizare”

Evanghelizarea constituie problema fundamentală de care Biserica s-a preocupat dintotdeauna. Fiind conștientă de misiunea pe care o are față de fiii lui Dumnezeu, ea a încercat să-și facă datoria de a evangheliza, propovăduind în întreaga lume. Astfel, experiența dobândită i-a conferit o încredere în ceea ce privește mesajul transmis (1).

Cuvintele *evanghelizare* precum și *noua evanghelizare* se află printre cele mai utilizate cuvinte în limbajul eclezial al epocii noastre, mai ales de la decretul *Ad Gentes* al Conciliului Vatican II – 1965, fiind apoi adesea revigorate mulțumită diverselor intervenții magisteriale post-conciliare.

Cuvântul *evanghelizare* derivă din verbul grecesc *euangelizein/euangelizesthai* al cărui semnificat, după teologia Noului Testament, ar fi *proclamarea începutului Împărăției lui Dumnezeu în Persoana și misiunea lui Isus, și prin invitarea la pocăință și credință* (Mc 1,15) (2).

Trebuie evitată orice definiție reductivă precum subliniază Papa Paul VI: “Nicio definiție parțială și fragmentată nu poate da dovadă de bogăția, complexitatea și dinamismul evanghelizării fără riscul de a o sărăci până la mutilare” (*Evanghelii Nuntiandi* 17). Când-

va, acest cuvânt era folosit pentru a indica activitățile religioase, bisericești de a apăra Evanghelia și pentru a înființa Biserica în noi locuri (3). Astăzi semnificația sa este mult mai extinsă. Documentele magisteriale care vorbesc despre evanghelizare sunt: *Evanghelii Nuntiandi* (1974) EN, *Catechesi Tradendae* (1979) CT și *Redemptoris Missio* (1991) RM. Evanghelizarea “se realizează cu fapte și cuvinte. Ea este în același timp mărturie și anunț (veste bună), cuvânt și sacrament, învățătură și obligație” (4).

Semnificația extrem de largă atribuită evanghelizării coincide cu întreaga misiune și cu întreaga acțiune a Bisericii (5). Printre activitățile și conținuturile asociate evanghelizării se numără: predicarea evangheliei, dezvoltarea rugăciunii și celebrarea liturghiei, administrarea sacramentelor, mărturia unei credințe vii, formarea copiilor, a tinerilor și a adulților în spirit creștin, promovarea educației, a ecumenismului, a culturii, a dreptății sociale, a păcii, “a umaniza și a încreștina (toate) dimensiunile vieții personale și sociale” (6). Așadar toată activitatea Bisericii – în mod particular cea legată de transmiterea Revelației către lume – se încadrează în evanghelizare. Când Cuvântul este proclamat în cateheză, celebrat în liturgie, mărturisit prin activitate, Biserica se angajează în evanghelizare.

3. Nevoia de „evanghelizare”

La numai 10 ani de la închiderea Conciliului Vatican II, Papa Paul VI scria astfel: “nevoia de a proclama Evanghelia oamenilor din zilele noastre, plini de speranță, dar în același timp tulburați adesea de teamă și de neliniște, este, fără îndoială, un serviciu adus nu numai comunității creștine, ci și întregii umanități” (EN 1). Papa Ioan Paul al II-lea sublinia deseori largul orizont al operei de evanghelizare și cadrul religios complex în care se încadrează acțiunea misionară a Bisericii.

Astăzi ne găsim în fața unei situații religioase destul de diversificată și de schimbătoare: popoarele se află în mișcare; realități soaiale și religioase care până acum erau stabile și clare – azi prezintă dezvoltări complexe. Este suficient să ne gândim la unele fenomene precum urbanizarea, migrația în masă, mișcările de refugiați, decreștinarea țărilor cu tradiție creștină veche, introducerea urgentă a Evangheliei și a valorilor sale în țările majoritar necreștine, pluralitatea sectelor religioase, ș.a.m.d. Este vorba de o răsturnare a situației religioase care împiedică implementarea unor categorii ecleziale până acum obișnuite (RM 32).

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

4. Ce este cateheza?

Termenul *cateheză* poate cuprinde o sumedenie de activități care țin de tradiția Bisericii. În anumite perioade istorice, acest termen făcea referire la unele forme de activitate bine precizate și adesea instituționalizate precum catehumenatul antic, inițierea sacramentală, învățământul religios al copiilor și al adulților, învățarea religiei în școli etc. Dar, dincolo de acest uz particular al termenului, rezervat unor forme condiționate din punct de vedere istoric, astăzi cateheza este luată în sensul cel mai larg și autentic, în general asumat în reflecția catehetică și în mesajul eclezial al catehezei.

În ceea ce privește definirea catehezei, putem spune că există multe definiții ale acesteia. Unele, care sunt prezentate în documente oficiale ale magisterului, sunt în general citate și utilizate. Spre exemplu, conciliul vorbește despre „institutul catehetic” care are scopul de a învia printre oameni credința și de a o face conștientă și activă, prin intermediul unei activități prielnice. Sau definiția des citată dată de Sinodul din 1977: aceasta (cateheza) constă în educarea la credință în mod ordonat și progresiv, educație strâns legată de un proces de maturizare a aceleași credințe. (7)

Trebuie să amintim de asemenea, definiția dată de Directoriul Catehistic General din 1971: „în mediul activității pastorale, cateheza este acea acțiune eclezială care conduce comunitatea și creștinii în mod individual la maturizarea credinței”. (8).

Noul Director General pentru Cateheză vorbește despre cateheză în termenii perioadei în care are loc convertirea la Hristos, acest lucru fiind fundamental în formarea credinței. Cateheza de inițiere este descrisă ca o formare organică și sistematică a credinței ce trece dincolo de simpla învățătură didactică tradițională:

Această formare organică este mai mult decât un simplu învățământ: este o învățătură a întregii vieți creștine – o inițiere creștină integrală ce favorizează urmarea lui Cristos, urmare centrată pe persoana Acestuia. Este vorba deci de educația cunoștientizării și trăirii credinței astfel încât omul în toate dimensiunile sale, în experiențele sale profunde să se fie pătruns de Cuvântul lui Dumnezeu. (9)

Identitatea catehezei poate fi individualizată în jurul a trei piloni de referință: *Cuvântul lui Dumnezeu, credința și Biserica*, astfel încât: * cateheza este înainte de toate în *slujba Cuvântului* – deci în serviciul Evangheliei, transmițând mesajul creștin și vestindu-L pe Cristos; * cateheza este *educație a credinței* – favorizând nașterea și creșterea credinței persoanelor și comunităților; * cateheza este o *acțiune a Bisericii* – exprimând realitatea eclezială, fiind un moment esențial al misiunii sale.

Câteva precizări:

- Cateheza reprezintă un moment semnificativ în

acțiunea Bisericii fiind întotdeauna o forma de evanghelizare primind astfel un dinamism misionar ce o ajută la găsirea identității sale;

- Prin natura sa, cateheza constituie un moment diferit și succesiv primei evanghelizări;

- Totuși există și cateheză de inițiere care constituie baza/fundamentul formării atât a personalității de discipol, cât și a formării comunității;

- Misiunea catehetică a Bisericii este vastă, fiind realizată prin diferite forme: în mod privat sau public, spontan sau instituționalizat, ocazional sau sistematic, având o mare varietate de acțiuni concrete: pregătiri pentru primirea unor sacramente, cursuri de formare religioasă, formare liturgică etc.

Clarificarea termenilor: Legat de termenul *catehază*:

- provine din verbul grecesc *katechein* – care înseamnă a face să răsunе;

- cateheză, catehism, catehetic – sunt termenii cei mai apropiați și cei mai folosiți pentru a indica acțiunile și modalitățile de catehizare ale Bisericii;

- catehumenat, catehumen, catehumenal – originea acestor termeni este în instituția antică pentru candidații la botez și la inserarea lor în Biserică. Azi termenii *catehumenal* și *catehumenat* se folosesc fie în sens propriu în vederea pregătirii pentru botez, fie pentru a desemna activități catehetice de evanghelizare.

Legat de termenul *credință*: termenii cel mai des întâlniți sunt educarea credinței, educare la credință, a învăța credința, transmite a credinței, itinerarii de credință. Acești termeni s-au dezvoltat mai ales în secolul al XX-lea, ca urmare a mișcărilor catehetice, exprimând scopurile/scopul catehezei. Ei ne explică în ce sens credința poate fi educată, învățată și transmisă.

5. Cateheza ca acțiune a Bisericii

În acest sens putem pune problema în două moduri: *Biserica face cateheza* și *Cateheza construiește Biserica*.

a. Biserica face cateheza

Referirea catehezei la Biserică este o dimensiune esențială și constitutivă a identității sale. În activitatea Bisericii, cateheza are un loc primordial. Eclezialitatea catehezei se exprimă prin rolul fundamental al Bisericii și al comunității creștine care constituie subiectul principal și locul natural al catehezei. În mod particular, parohia are responsabilitatea promovării și realizării catehezei, asigurând elementele indispensabile și coordonarea activitatea mișcărilor și a grupurilor existente (10).

Primul catehet este comunitatea creștină – fiind considerată în mod direct responsabilă de cateheză. Apoi la nivel diferențiat, în interiorul comunității avem:

- *episcopii* – în calitatea lor de „specialiști” în

(continuare în pag. 6)

Sfințirea bisericii din Hodișel

În Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci, 18 august 2011, Preasfinția Sa Virgil Bercea s-a aflat în mijlocul credincioșilor greco-catolici din satul Hodișel, Comuna Olcea, ocazie cu care a sfințit noua biserică greco-catolică, având hramul închinat Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, fiind așezate în Sfânta Masă din Altar moaștele Sfântului Dumitru cel Mare, Izvorătorul de Mir.

Construcția bisericii a început în anul 2007, pe terenul donat de dl. Gheorghe Matei, lucrările fiind coordonate de părinții Iulian și Mihai-Simion Terec. Evenimentul solemn și unic din viața comunității greco-catolice din Hodișel a fost onorată de prezența celor invitați de către gazda locului, pr. Iulian Terec – paroh de Dumbrava și Hodișel. Printre aceștia s-au aflat câțiva preoți care împreună cu episcopul au slujit la Masa Altarului, venind însoțiți de credincioșii din parohiile păstorite de aceștia, amintind pe: pr. Gheorghe Seica – protopop de Holod și paroh de Sâmbăta, pr. Márton Kiss – paroh romano-catolic de Belfir, pr. Dorin Repciuc, pr. Alexandru Chivari, pr. Mihai Fechetă, pr. Cezar Moruț, pr. Ioan Tătar, pr. Mihai Terec și Ip. Eduard Ficher - vicerector Seminar și ceremonier episcopal. În rândul autorităților care au onorat evenimentul s-a aflat deputatul colegiului respectiv – dl. Ștefan Seremi, prefectul Județului Bihor – dl. Gavrilă Ghilea și primarul Comunei Olcea – dl. Flore Bocșe.

În cuvântul de învățătură, dedicat Sfintei Cruci, Preasfinția Sa Virgil Bercea i-a îndemnat pe toți credin-

cioșii greco-catolici, dar și pe cei prezenți din celelalte confesiuni, ca să poarte cu răbdare, dragoste și înțelegere reciprocă greutățile vieții, ilustrate sub forma crucii. Totodată, prin îndemnul său, ierarhul i-a invitat pe toți, ca ori de câte ori vor avea ocazia, să nu ezite să intre în noua lor biserică, unde să se roage la Dumnezeu, deoarece cu siguranță ceea ce vor cere li se va da din belșug prin mijlocirea Maicii Sfinte.

După terminarea Sfintei Liturghii, preotul gazdă, Iulian Terec, a mulțumit tuturor celor care s-au jertfit să ducă la bun sfârșit lucrarea ctitoriei bisericii, invitând în numele comunității locale greco-catolice toți oaspeții prezenți la o agapă festivă organizată în cinstea sărbătorii.

Biroul de presă

(urmare din pag. 5)

ceea ce privește credința, sunt garanți ai unității Bisericii și cei dintâi responsabili de cateheză;

- *preoții* – ca educatori la credință, au datoria de a face să crească comunitatea în cele ale credinței, promovând în comunitățile lor vocațiile viitorilor cateheți care pot și trebuie să fie și laici. Aceștia pot la rândul lor deveni cateheți și formatori de alți noi cateheți, asigurând continuitatea în cadrul proiectului catehetic eparhial sau/și particular care ar putea să existe;

- *cateheții* – în mediul activității pastorale, ei desfășoară o activitate destul de delicată, fapt pentru care aceștia trebuie să dețină un anume conținut de cunoștințe, practici, metode, să fie recunoscuți de comunitate și ierarhie și nu în ultimul rând să fie modele în ceea ce privește viața de credință;

- *familia* – noțiunea de *biserică domestică* atribuită familiei presupune ca primii învățători ai credinței să fie părinții. În cadrul familiei trebuie să existe un spațiu în care să fie practică Evanghelia. Părinții au responsabilitatea formării copiilor în spirit creștin, mai ales prin însăși viața lor.

b. Cateheza construiește Biserica

Printre datoriile catehezei se găsesc unele cu referire precisă la Biserică, astfel:

- cateheza este *educație la sensul de Biserică* – datorie destul de dificilă în zilele noastre datorită crizei instituțiilor, a aparițiilor sectelor, ș.a.m.d.;

- cateheza este *loc al experienței de Biserică* – nu numai că se vorbește de Biserică, dar constituie în sine o experiență de Biserică;

- cateheza este un factor al reînnoirii Bisericii dezvoltând o misiune de continuă purificare și reformă;

- (nu în ultimul rând) cateheza trebuie să promoveze un proiect de convingere în favoarea Bisericii. Aceasta din urmă are nevoie de stimuli și de putere de convingere asupra tinerilor de azi (11).

(1) CYRIL DE SOUZA SDB, *Cultura ed evangelizzazione, Roma, 2006*; (2) ANTHONY, F.-V., "Evangelization: Growing Understanding of a Complex Process" în: *Salesianum* 61 (1999), 17-35; (3) BOSCH, D., "Evangelism, Evangelization" în: K. MÜLLER ET AL. (Eds.), *Dictionary of Mission. Theology, History, Perspectives* (Orbis Books: Maryknoll, N.Y. 1997), 151-154; (4) Direttorio Generale per la Catechesi, 39; (5) Cf. GEVAERT, J., "L'impegno di annuncio il Vangelo. *Evangelii Nuntiandi* 25 anni dopo" în: *Guttadauro* 1 (2001) 1, 141; (6) HURLEY, D. E., "Bishops, Presbyterate and the Training of Priests" în: A. HASTINGS, *Modern Catholicism. Vatican II and After* (S. C. M.: London 1991), 149; (7) Cf. ALBERICH, E., *La catechesi oggi. Manuale di catechistica fondamentale*, ELLEDICI, Leumann (Torino), 2001, 71; (8) Il Direttorio Generale per la Catechesi, 21; (9) Direttorio Generale per la Catechesi, 67; (10) Cf. ALBERICH, E., *La catechesi*, 169; (11) Cf. ALBERICH, E., *La catechesi*, 170.

„Întâlnirea Internațională de Rugăciune pentru Pace”,

München, Germania, 11-13 septembrie 2011

În zilele de 11-13 septembrie a.c., PSS Virgil Bercea a participat din partea Bisericii Române Unite la **Întâlnirea Internațională de Rugăciune pentru Pace**, organizată la München (Germania) de către Comunitatea Sant'Egidio. Întâlnirea ajunsă deja la cea de-a 25-a ediție și care în mod tradițional întrunește reprezentanții celor mai de seamă Biserici și comunități creștine, alături de delegații ale celor mai semnificative religii ale lumii, a avut anul acesta ca temă „*Nevoia de a trăi împreună*”.

Evenimentul a debutat Duminică cu celebrarea Sfintei Liturghii în Catedrala din München, avându-l ca prim celebrant pe întâistătătorul Arhiepiscopiei de München – Freising, Eminența Sa Cardinalul Reinhard Marx. În primele ore ale după amiezii aceleiași zile, participanții s-au aflat în legătură directă cu comunitatea locală din New York pentru a comemora împreună tragicele evenimente petrecute în urmă cu 10 ani, la 11 septembrie 2001. La scurtă vreme a urmat întrunirea plenară de deschidere oficială a întâlnirii, organizată la *Palatul Residenz*, la care au luat cuvântul, în calitate de gazde ale evenimentului, Eminența Sa Cardinalul Reinhard Marx, respectiv D-na. Ursula Kalb, președinta organizației germane a Comunității Sant'Egidio. De asemenea, deschiderea oficială a întâlnirii a fost onorată cu prezența de către președintele Germaniei, Excelența Sa Dl. Christian Wulff și primul ministru al Landului Bavaria, Dl. Horst Seehofer, respectiv de alte personalități venite din sfera publică internațională. Introducerea tematică a întâlnirii a fost susținută de președintele Comunității Sant'Egidio, Dl. Prof. Dr. Andrea Ricardi din Roma.

A doua zi a întâlnirii a fost împărțită în două secvențe consecutive de timp. Astfel, atât dimineața, cât și în cadrul după amiezii, invitații au fost distribuiți tematic în 35 de grupuri, unde principalii exponenți ai comunităților religioase au susținut conferințe pe diferite teme propuse de organizatori. Preasfinția Sa Virgil Bercea a fost moderatorul Grupului 18, având ca tematică propusă pentru discuții **Religiile și valoarea vieții**, fiindu-i alături la prezidiu: Preasfinția Sa Léon Lemmens, Episcop Auxiliar de Malines-Bruxelles – Belgia, Excelența Sa Jürgen Johannesdotter, Episcop Evanghelic – Germania, Înaltpreasfinția Sa Vasileios Karaianis, Mitropolit Ortodox de Salamis – Cipru, Șeicul Hani Fahs, Înaltul Consiliu Șiit al Afacerilor Religioase – Liban, Sohan Lal Gandhi, reprezentant al Jainismului – India și Moshé Lewin, reprezentantul Rabinului-Şef – Franța.

În intervalul de timp dintre cele două sesiuni de conferințe a fost dedicat unei întruniri plenare onorate de vizita cancelarului Germaniei, D-na. Angela Merkel, cu care Preasfinția Sa Virgil Bercea a avut o întâlnire, alături de principalii reprezentanți ai comunităților religioase. Ultima parte a zilei respective a fost dedicată diferitelor Forumuri organizate în diferite locații publice din München.

Dimineața celei de-a treia zi a întâlnirii a fost dedicată continuării discuțiilor pe grupuri, începute în ziua precedentă, urmată în jurul amiezii de o vizită a tuturor participanților la Memorialul Lagărului de Concentrare din Dachau. S-au depus coroane în amintirea celor care și-au găsit sfârșitul între zidurile lagărului de muncă, iar doi dintre supraviețuitori au expus mărturii despre experiențele trăite acolo în acele vremuri de tristă amintire. În final a urmat vizitarea Lagărului de Concentrare, și reîntoarcerea la München pentru diferite momente de rugăciune petrecute împreună de către participanții la întâlnire.

La căderea serii a urmat procesiunea de pace pe străzile centrale ale capitalei bavareze care a culminat cu Ceremonia Finală de încheiere a întâlnirii de la München, organizată pe scena special ridicată în piața centrală din fața palatului primăriei. Au rostit scurte, dar foarte impresionante discursuri: Eminența Sa Cardinalul Reinhard Marx, Prof. Andrea Ricardi, Gijun Sugitani, prim-consilier al Școlii Budiste Tendai – Japonia, Christian Maelen Kvarme, episcop luteran – Norvegia și Edith Dunia Daliwonga, Comunitatea Sant'Egidio din Congo. Ultimul discurs a fost unul comun, rostit de la tribuna scenei de către Mustafa Ceric, Marele Muftiu de Sarajevo, împreună cu Preasfinția Sa Pero Sudar, Episcop de Bosnia și Herțegovina cu sediul la Sarajevo, prin care au făcut un apel la toleranță și bună înțelegere reciprocă, și au anunțat solemn locul următoarei întâlniri de rugăciune pentru pace care va avea loc în urbea lor, fiind gazdele întâlnirii din toamna anului 2012.

În final a urmat probabil cel mai impresionant și solemn moment al serii, în care principalii reprezentanți ai religiilor lumii au aprins făclia de pace și au semnat declarația universală de pace, printre semnatari aflându-se și Preasfinția Sa Virgil Bercea. Apoi toată lumea prezentă în piața centrală din München, indiferent de etnie, naționalitate, orientare religioasă sau culturală, dar fiecare pe propria limba, scanda cuvântul „*pace*”, întinzându-și mâna unul altuia sau îmbrățișându-se reciproc.

Biroul de presă

Alina HOSSU

Tinerii din Eparhia de Oradea la Întâlnirea Mondială a Tineretului de la Madrid

La începutul lunii august 2011 a început călătoria tinerilor din Eparhia de Oradea spre întâlnirea de la Madrid cu Sfântul Părinte Papa, alături de alte milioane de tineri din întreaga lume. Pregătirea spirituală a tinerilor a fost demarată însă cu mai mult timp în urmă și a constat în 3 cateheze, susținute de preoți și călugărițe ce făceau parte din grupul de pelerini. În data de 6 august a început în mod oficial întâlnirea la Oradea, unde tinerii au început să se cunoască și să se pregătească pentru această întâlnire. În decursul celor 2 zile petrecute aici s-a format o trupă de cântăreți, care au compus și un imn adresat întâlnirii, au împletit brățări și au pregătit autocarul pentru pelerinaj, înfrumusețându-l și personalizându-l. În data de 8 august, la ora 03.00, toți tinerii s-au adunat în Capela Seminarului pentru Liturghia dinainte de plecare. Prima noapte a fost petrecută la Milano, iar apoi drumul a continuat spre unul din cele mai cunoscute locuri de pelerinaj, spre Lourdes. Tinerii au avut ocazia acolo să se roage, să mediteze și să bea apă din izvorul la care s-a arătat Preacurata Fecioară Maria.

De la Lourdes, autocarul cu tinerii oboșiți, dar totuși mult mai încărcăți spiritual, a pornit spre Calahorra, unde au fost primiți cu foarte multă căldură de Părintele Claudiu, familia sa și o echipă de voluntari. În zilele petrecute acolo, activitățile au fost diverse, s-au făcut vizite la cele mai importante biserici și muzee ale orașului, s-a organizat o petrecere în aer liber unde românii, italienii și nemții și-au prezentat tradițiile (dansuri, cântece), iar seara s-a încheiat cu o serată dansantă în aer liber, multe zâmbete și veselie. Următoarea zi, pelerinii au avut ocazia să meargă 15 km pe drumul ce duce spre Santiago de Compostela, mai exact până în localitatea Santo Domingo de la Calzada unde au fost așteptați cu merinde, iar apoi au putut vizita biserica Sfântului și au ascultat cu mult interes povestea acestuia. În ziua următoare a avut loc o petrecere de zi unde formația de tamburi a încântat auzul fiecăruia și a adus veselie și bună-dispoziție în rândul celor prezenți, iar apoi o altă formație cu caracter mai solemn a condus lumea spre liturghia cu episcopii locului. Tinerii s-au despărțit cu greu de acest loc minunat unde distracția cu partea spirituală au fost îmbinate perfect. Drumul a continuat apoi spre principala destinație, spre Madrid, oraș ce începea să se împânzească de miile de pelerini nerăbdători să îl întâlnească pe Papa. Pelerinii români au participat cu toții împreună la o serie de 3 cateheze, ținute de Preasfințitul Virgil Bercea, episcop de Oradea, care au imprimat în memoria fiecăruia o serie de învățături. Catehezele au fost interac-

tive, tinerii au putut să își lanseze întrebările ce și-au aflat imediat răspunsul, iar unii mai curajoși au depus și mărturii legate de convertirea spre creștinism sau creșterea lor spirituală. În fiecare zi s-a celebrat apoi Sfânta Liturghie, care a fost animată de tinerii prezenți. În Madrid au avut loc sute de evenimente în paralel, din care tinerii au putut alege: concerte, Adorații Euharistice, dansuri, etc. Ultima seară s-a petrecut împreună cu Sfântul Părinte și cu Isus prezent în Sfântul Sacrament, pe aeroportul 4 Vientos. Tinerii au fost vizitați și de o furtună, care nu i-a speriat, ci, dimpotrivă, i-a ajutat să simtă prezența lui Dumnezeu printre ei. Noaptea de veghe a răsunat de cântece și veselie, iar dimineața la întoarcerea Sfântului Părinte a avut loc Liturghia de final. Călătoria tinerilor din Eparhia de Oradea nu s-a terminat însă aici. Ei au mers mai departe înspre Sanctuarul de la Montserrat, unde au petrecut 2 nopți, iar într-una din zile au vizitat frumoasa capitală catalană, Barcelona. Ultima noapte dormită departe de casă a fost la Milano, iar următoarea zi, au vizitat cu toții vestitul Dom din Milano, pornind apoi cu melancolie, spre casele lor. Mulțumim PSS Virgil și Biroului Pastoral Eparhial pentru Laici pentru tot ce au făcut și pentru traseul atât de frumos pe care l-au ales.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească.

Mărturie

Ziua Mondială a Tineretului catolic a însemnat mai mult decât acea „zi”- propriu zisă pentru că pelerinajul către ținta-Madrid a implicat și alte locații pe care le-am descoperit împreună cu tinerii din grupul Eparhiei de Oradea.

Acum îmi iubesc țara de o sută de ori mai mult!!! Iubesc românii, iubesc clima temperată a țării noastre, iubesc apa de aici, dealurile noastre, soarele nostru, plăcintele bunicilor, mâncarea tradițională, oamenii calzi din satele noastre și în special biserica noastră greco-catolică. Acasă mă simt cel mai bine!

Odată cu pelerinajul la Madrid am descoperit și alte locuri superbe din Europa. De exemplu Lourdes-ul, Barcelona, Montserratul, Milano au farmecul lor propriu și m-au cucerit, fără îndoială, nu doar prin catedralele lor ci și prin arhitectura și peisajele deosebite.

Calahorra, acolo unde am fost primiți cu o imensă bucurie de preotul român, preotul spaniol și localnicii orașului m-a impresionat prin credința și dăruirea spaniolilor de-acolo, prin obiceiurile lor ritmice și extrem de zgomotoase (tobe, tamburi, tamburine...). Tot aici grupul nostru a cântat, a dansat și a transmis spiritul tineresc românesc pe o stradă, într-o mică piață, unde s-au strâns o grămadă de alți tineri din alte țări pentru a ne vedea și a cânta cu noi. La Calahorra am trăit momente teribil de frumoase și cred că am lăsat în urma noastră numai gânduri pozitive despre România!

Ajungând la Madrid, pe lângă tradițiile și istoria locului, mi-am dat seama că cel mai mult mi-a plăcut atunci când s-a vorbit despre români și cu români. Aș începe de la liturgiile animate de tineri, trecând la catehezele pentru români ținute de Preasfințitul Virgil Bercea în capela Învierea Domnului din Madrid... Dialogul pe care l-a purtat preasfințitul cu noi - tinerii pelerini, mărturiile pe care ni le-au dat câțiva tineri și faptul că a scos în lumină câteva modele din biserica noastră; de exemplu: Episcopul Ioan Suciu, Episcopul Anton Durcovici, cardinalul Iuliu Hossu ori monseniorul Vladimir Ghika.... pentru mine a însemnat mult și am înțeles că trebuie să rămân „tare în credință” chiar și atunci când sunt „biciuită” de cuvintele așa zisilor-prieteni care râd sau mă ignoră pentru ceea ce eu cred. ‘Ai fi tare în credință înseamnă a avea rădăcini bine înfipte într-un teren fertil, într-un teren stabil; adică în Cristos!’ Lumina focalizată pe aceste mari valori din biserică mie mi-a ridicat semne de întrebare în ceea ce privește viața mea și m-a determinat să caut mai mult și să cred mai tare în ceea ce biserica propune.

Numărul imens al pelerinilor, agitația, căldura, disconfortul, împrejurările nefavorabile și aventurile la care am fost supuși, au fost un obstacol pentru mine în a simți vii momentele spirituale cu Papa Benedict al XVI-lea, însă toate au avut un rost... D i n întrebarea preasfințitului „Cum îi cunoaștem pe tinerii în relație cu Isus?” și, de asemenea din răspunsul

„...când îi vezi iubindu-se” mi-am dat seama că de la propriul grup, alături de care am petrecut aproape trei săptămâni, am învățat cele mai frumoase lucruri. Am avut lângă mine oameni inteligenți, oameni talentați în diferite domenii, oameni cu o experiență de viață bogată, preoți și călugărițe cu o mărturie de viață frumoasă care au știut să iubească și atunci când nu m-aș fi așteptat. Am simțit în ei o bunătate și o disponibilitate extraordinară! Mulțumesc Lui și mulțumesc lor!

Ana-Maria Oros
Șimleu Silvaniei

Mărturie

Am pornit în acest pelerinaj rugându-mă la Sf. Fecioară să pot să rezist fizic și să fie posibil să transmit celor de acasă momentele cele mai frumoase pe care le trăiam. Cu siguranță m-a însoțit peste tot. Singură n-aș fi putut reuși.

În autocarul Eparhiei de Oradea au urcat 55 de tineri care au dat viață acestui pelerinaj prin dorința de a cunoaște florii unei întâlniri mondiale ale tineretului, întâlniri pe care le-au putut gusta până atunci doar din poveștile entuziaste ale veteranilor. Au plecat în dimineața zilei de 8 august cu multe așteptări, așteptări care au devenit realitate odată ce au pătruns încet, încet în ceea ce avea să devină cea mai frumoasă experiență din viața lor de tineri. Momente impresionante, emoții, hohote de râs în cascade, mult entuziasm, contemplare, momente în care toată ființa era paralizată de viteza informațiilor ce se derulau în fața ochilor, erau imortalizate de camerele foto și video. Cei de acasă au putut să fie alături de tineri pas cu pas urmărind transmisiile live realizate de Radio Maria.

Participam la ce-a de-a 3-a întâlnire mondială a tineretului obișnuită fiind să întâlnesc tineri doritori să-L întâlnească pe Isus, tineri cu care să cântăm să ne rugăm, să zâmbim. Dar, spre surprinderea mea, am întâlnit și oameni care nu-L iubeau. Eram la Calahorra în timpul adorației și pentru prima oară am văzut oameni care își manifestau nemulțumirea având fețele schimonosite de ură. Erau aceleași fețe care l-au însoțit pe Isus pe drumul calvarului. Am rămas cu imaginea acea multe zile meditând și am înțeles că acele fețe schimonosite vor mai apărea în decursul vieții noastre. Vor fi încercările noastre, temerile, slăbiciunile noastre. și atunci, am realizat cât de important este mesajul acestei întâlniri “Tari în credință”. Tari în credință precum au fost și martirii noștri despre care ne-a vorbit PS Virgil la catehezele de la Madrid. Lupta lor s-a sfârșit, dar noi, noi trebuie să continuăm ceea ce ei s-au străduit să facă cu prețul vieții lor, să fim tari în credință pentru a putea trăi viața cu Cristos și în Cristos, pentru a-L putea mărturisi cu curaj în orice moment al vieții noastre. Să fim apostolii Lui în lumea în care trăim pentru că schimbarea trebuie să înceapă de la mine.

Prima Împărtășanie Solemnă și reînființarea Reuniunii Mariane la Curtuișeni

Ziua de 14 august 2011 a fost o dublă sărbătoare pentru enoriașii din Curtuișeni, sărbătorind prima Sfântă Împărtășanie solemnă a patru copii din parohie și reînființarea Reuniunii Mariane din localitate, dedicată „Neprihănitei Zămisliri”. Sfânta Liturghie a fost celebrată de pr. paroh Alexandru Cervid și de pr. Marius Pop din parohia Voivozi-Cheniz, Protopopiatul Ierului.

În prezența credincioșilor și a familiilor emoționate, candidatele și-au mărturisit credința spunând „Crezul” și au recitat împreună rugăciunea domnească, „Tatăl nostru”. Părintele Marius Pop a vorbit, în cuvântarea sa, despre importanța Sfintei Euharistii, atât pentru copii, cât și pentru adulți. La urmă a amintit importanța activității Reuniunii Mariane în viața parohiilor și a credincioșilor.

Candidatele au primit câte o diplomă și un roزاریu care le va aminti mereu de acest moment atât de important din viața lor.

Margareta CERVID

Prima zi de școală

Luni, 12 septembrie, școlile și-au deschis porțile pentru un nou an de învățământ. La Liceul Teologic Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea, deschiderea festivă a început prin intonarea imnului de stat și oficierea unui *Tedeum*.

Cuvântul de deschidere i-a aparținut directorului instituției, prof. Andrei Cristea, care a precizat faptul că „fiecare an este un nou început, un nou ciclu și bineînțeles noi speranțe pentru elevii noștri”.

Două lucruri importante marchează acest început de an: în primul rând faptul că liceul a primit denumirea „Iuliu Maniu” și al doilea că, începând din acest an, în cadrul instituției mai funcționează două clase de grădiniță cu program prelungit.

Alături de profesori, părinți și prieteni, cei mai emoționați și curioși au fost elevii claselor I, de la *Step by Step*. Oricum, prima zi de școală a fost, este și va fi, o bornă kilometrică foarte importantă, atât în viața copilului, cât și a părinților.

Noi le dorim mult succes tuturor!

Biroul de presă

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2011

OCTOMBRIE

Intenția generală: Pentru ca bolnavii în stadiu terminal, în suferințele lor, să fie susținuți de credința în Dumnezeu și de iubirea fraților.

Intenția misionară: Pentru ca Ziua Mondială a Misiunilor să facă să crească în poporul lui Dumnezeu pasiunea pentru evanghelizare și sprijinul față de activitatea misionară cu rugăciunea și ajutorul material pentru Bisericile mai sărace.

Ioan F. POP

PERIPATETIZĂRI

Poezia necesită cea mai puțină *materie*. Poezia este *lumină*...

Mulți nu prea cred, mai mult se justifică prin Dumnezeu.

Nu există o lectură de tip *critic* pentru simplul motiv că un critic nu *știe* să citească. După o afirmație a lui M. Blanchot, el nu poate să citească pentru că tot timpul se gîndește numai la ceea ce scrie. Citește doar cît să poată să scrie...

Dialogul scoate cel mai bine singurătățile din noi. Le pune să *lucreze* o clipă împreună.

Unii mint și cînd spun adevărul.

Religia care nu poate produce tot timpul martiri e o religie moartă.

Cultura este puțința de a înțelege lumea, dar și ne-puțința de a înțelege orice lume.

Unele explicații au nevoie de alte explicații pentru a putea explica ceva.

Putem avea un viitor doar pe măsură ce *depozităm* tot mai mult trecut în mentalul colectiv.

Sfînt ajungi nu propunîndu-ți să ajungi sfînt, ci propunîndu-ți să fii om.

Nu știm cîte maimuțe s-au *salvat* în oameni.

Fluturele este cea mai poetică viețuitoare.

Dumnezeu este subiectul și predicatul gîndirii.

Moartea unui apropiat ne transformă brusc din ignoranți în filosofi.

Data pe mîna noastră, Judecata de Apoi nu s-ar mai ține.

Omul este *ceva* ce rămîne după ce a fost scăzut din noțiunea de om.

Prostul este tot ceea ce-și poate închipui în lipsa inteligenței.

Cititul și scrisul scot din mine ceea ce nici nu credeam că am. Mă mint cu propriile mele adevăruri.

Cultura ne duce *altfel* la cimitir.

Omul de azi e tot ceea ce nu dorea să fie omul de ieri.

Cea mai mare rată e cea acoperită de diplome, premii și titluri universitare.

Talentul e un mod de a *dispera* cît de cît autentic. Genialitatea? – sublimul oricărei disperări.

Mă interesează cuvintele pînă la prima lor tăcere.

Incertitudinea vieții și certitudinea morții par cele mai mari ironii ale divinității.

Citirea este gîndire paralelă cu o altă gîndire. Scrisul – gîndire paralelă cu ea însăși.

Cine vrea să vadă neantul la față nu are decît să caute o oglindă.

COMUNICAT DE PRESĂ

Episcopii catolici din România îi îndeamnă pe credincioși să participe la recensămîntul populației și să-și declare identitatea religioasă

Episcopii romano-catolici și greco-catolici din România îi îndeamnă pe credincioși să participe la recensămîntul populației din 20-31 octombrie 2011 și să-și declare identitatea catolică și adeziunea la învățătura Bisericii Catolice. Apelul a fost lansat în cadrul sesiunii ordinare a Conferinței Episcopilor din România (CER) ce a avut loc în perioada 20-23 septembrie 2011, la Chișinău (Republica Moldova), la invitația Preasfințitului Anton Coșa, episcop de Chișinău, invitat permanent pe lângă CER.

„Credința noastră este viața noastră! Declaraarea identității catolice nu este doar o obligație morală de mărturie, ci va contribui și la conturarea reală și corectă a comunității catolice din România și Europa. Redarea dimensiunii reale a comunității noastre va fi spre beneficiul Bisericilor noastre - Romano-Catolică și Greco-Catolică - și va contribui la bunul mers al vieții religioase și al activității noastre în viitor”, afirmă episcopii catolici într-o scrisoare pastorală, adresată cu ocazia apropiatului recensămînt al populației.

În cadrul lucrărilor, episcopii au făcut o evaluare a ultimelor evenimente din viața Bisericii locale, au dezbătut diferite probleme legate de tribunalele bisericesti diecezane și de organizarea și funcționarea CER. Totodată, a fost anunțată întâlnirea Forumului Internațional de Acțiune Catolică (FIAC), care va avea loc la Iași, în perioada 22-26 august 2012, reunirea Comisiei pentru pastorația migranților, din cadrul CER, ce va avea loc în noiembrie 2011 și apropiata întâlnire națională a responsabililor cu pastorația familiilor din diecezele și eparhiile din România.

S-a stabilit ca următoarea sesiune ordinară a Conferinței Episcopilor Catolici din România să se desfășoare la Blaj, în perioada 8-10 mai 2012.

Conferința Episcopilor Catolici din România îi reunește pe toți episcopii romano-catolici și greco-catolici din România și exprimă unitatea Bisericii locale și uniunea intimă cu Urmașul lui Petru, Sfântul Părinte.

Biroul de presă al CER

INVITAȚIE

Parohia Greco-Catolică „Sfântul Gheorghe” Oradea invită pe toți credincioșii la recitarea „Rozarului de 24 de ore”, **22-23 octombrie 2011**, pentru:

BEATIFICAREA EPISCOPILOR MARTIRI

Credincioșii care doresc să se alăture acestei rugăciuni continue pot să o facă în orice moment, în arcu celor 24 de ore, la Biserica “Sfântul Gheorghe”, în parohie sau în familie.

Pr. Zorel Gh. ZIMA

GIULGIUL

Biserica, poporul lui Dumnezeu, trăiește din Cuvântul și din Trupul lui Cristos. El, Mântuitorul nostru, este centrul vieții creștine; înspre Jertfa Sa răscumpărătoare, privește cu recunoștință și convertire tot credinciosul.

Patimile Sale ne marchează prin intensitatea suferinței și prin dăruirea de sine din iubire. Evanghelia consemnează fidel acest eveniment salvator. Totuși, atunci când auzim acele relatări evanghelice, nu realizăm grozăvia chinurilor. Mărturie este și reacția critică a unora față de “cruzimea hiperbolică” a scenelor din filmul “Patimile lui Isus”.

Conform tradiției bisericești, există și alte mărturii ale acestor triste evenimente: Giulgiul în care a fost înfășurat trupul lui Isus (aflat azi la Torino) și marama Veronicăi, cu care aceasta, conform tradiției prezente și în devoțiunea “Calea Crucii” (Stațiunea a VI-a), a șters fața însângerată a lui Isus (aflată azi în Sanctuarul Sfintei Fețe de la Manoppello-Italia).

Prezentare. Giulgiul este o țesătură de lână, având lungimea de 4,36 m și lățimea de 1,10 m. Pe suprafața acestuia se conturează două imagini – din față și din spate – a unui bărbat cu înălțimea de 1,85 m. Imaginea este rezultatul imprimării cu sânge. Urmele sugerează existența numeroaselor răni pe corpul celui care a fost înfășurat în această pânză; mai concret, profunzimea și situarea rănilor dau mărturie despre biciuirea, încoronarea cu spini, răstignirea și împungerea în coastă a defunctului (peste 50% din suprafața corpului este acoperită cu răni). În anul 1898, un tânăr fotograf a observat că imaginea de pe Giulgiu este un negativ foto. Această relicvă este păstrată acum în Capela Regală a Sfântului Ioan Botezătorul din Catedrala din Torino, într-un mediu cu climat controlat.

Tradiția. Tradiția creștină afirmă că acest Giulgiu este cel în care a fost înfășurat trupul Mântuitorului nostru Isus Cristos. După Înviere, apostolii Iuda Tadeul și Toma au dus acest acoperământ funerar regelui din Edessa pentru ca, prin atingerea ei, să se vindece de lepră. În anul 554, conform unor relatări, în zidul de dea-

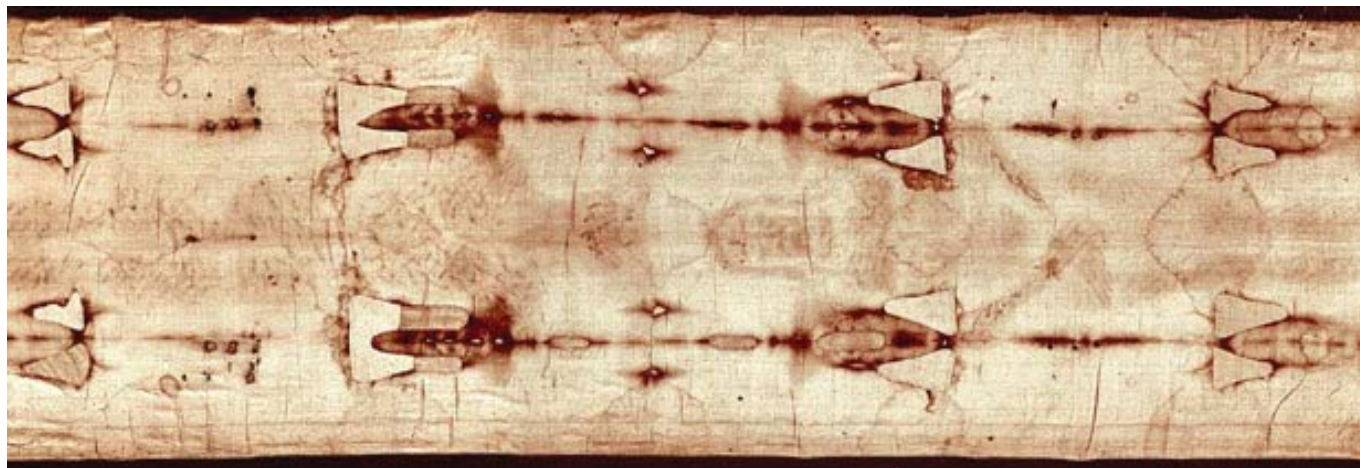
supra porții cetății Edessei s-a găsit o pânză cu imaginea lui Isus. Asemănarea fidelă a feței Răstignitului de pe Giulgiu cu icoana Pantocrator din Mănăstirea Sfânta Ecaterina, de pe Sinai, dezvăluie cunoașterea Giulgiului deja în jurul anului 550. În anul 944 această pânză este dusă la Constantinopol, iar, de aici, cruciații au luat-o cu ei în Franța, și, în final, în Italia. În secolul XIV existau deja consemnări despre existența Giulgiului.

Mărturii științifice. O dată cu evoluția științei și incursiunii raționalismului în religie, tot mai mulți cercetători și-au exprimat dorința de a cerceta științific acest vestigiu. În 1988, în urma aprobării Sfântului Scaun, s-au prelevat probe din pânză pentru a fi datate, prin metoda radiometrică Carbon 14, în laboratoarele universitare din Oxford (Anglia), Tucson (Arizona-SUA) și Zurich (Elveția). Datele obținute au deschis întreaga controversă; conform rezultatelor, mostrele proveneau din Evul Mediu, perioada 1260-1390. Acestea păreau să nege legătura Giulgiului cu Isus, dar subminau însăși exactitatea datării (diferență de 130 de ani). Ulterior s-a demonstrat că aceste probe proveneau din porțiunea restaurată de către călugărițele din Chambéry (Franța) în 1534, după ce un incendiu din 1532 a deteriorat-o. Însăși textura, alinierea fibrelor, dovedesc deosebirea dintre aceste porțiuni restaurate și corpul autentic al pânzei. Un test realizat în 2005 în Laboratorul Național din Los Alamos a datat Giulgiul în perioada lui Isus.

Cercetarea a continuat din alte perspective: arheologic-lingvistice, chimice, botanice și tehnice.

Barbala Frale (expertă în istorie și arheologie) a observat că pe pânză apar cuvinte în greacă, latină și aramaică. Acestea indică faptul că defunctul este un anumit Isus! Acest text se înscrie în obiceiul înmormântării celor condamnați într-un cimitir public pe o perioadă de 12 luni, după care, pe baza acestui text înscris pe un papyrus, erau identificați și trupul redat familiei pentru împlinirea serviciilor funerare demne. Această descoperire denotă o oarecare atitudine amabilă a autorităților față de defunctul în cauză. Relatările evanghelice întăresc faptul că Isus nu a mai fost înmor-

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

mântat într-un astfel de loc, în urma solicitării lui Iosif din Arimateea (Lc 23,50-53).

Analiza paralelă a sângelui din Giolgiu și cel din Marama Veronică arată că probele hematice sunt identice. S-a observat că deși sângele aparține unei persoane masculine, acesta nu conține decât ADN matern XX.

Avinoam Danin, un botanist israelian, a descoperit imagini de plante care au rămas imprimate în țesătura pânzei: spini, trestie, fructe peste trup, sfoară din fibre vegetale toate specifice zonei cuprinse între Ierusalim și Hebron. Mai mult, zece dintre plantele identificate pe Giolgiu înfloresc în lunile martie-aprilie, informații care apropie decesul răstignitului de perioada Paștilor.

Experimentele tehnice au demonstrat că imaginea trupului este rezultată dintr-o emisie spontană de lumină și căldură (gen laser), tehnică neexistentă în Evul Mediu. După cum afirmase card. J. Ratzinger (actualul papa Benedict al XVI-lea): “[Giolgiul] este o imagine cu adevărat misterioasă, pe care nici o tehnică umană nu a fost capabilă să o producă” (în “Spiritul Liturghiei”, Geneva, 2001).

Datele științifice converg spre concluzia că acest giolgiu provine din perioada anilor 30 d.C. (timpul crucificării lui Isus). Experimentele infirmă supoziția unor cercetători izolați că giolgiul ar fi “un fals construit deliberat pentru a-i înșela pe cei care cred” (unii, probabil suferă de noua “febră Da Vinci”, având ca primă simptomă îndoiala față de mărturiile creștine). Acestea nu au datoria și nici posibilitatea morală a identificării acestui giolgiu cu acoperământul lui Isus, dar confirmă perfect mărturia tradiției creștine că este foarte posibil și acceptabil credinței a fi însuși **Sfântul Giolgiu**.

Atitudinea Bisericii. Un fapt vital al credinței creștine este Învierea lui Cristos. Însă, credința în Isus cel Înviat nu depinde de acest Giolgiu. Chiar dacă știința l-ar fi datat cert în perioada Evului Mediu, Biserica

ar fi continuat (fără a simți aceasta ca un traumatism) să trăiască *în* și *prin* credința în cel Înviat. Totuși se recunoaște importanța edificatoare în viața creștină ale unor oseminte sau obiecte care au o deosebită încărcătură spirituală prin împărtășirea anterioară de ceva sfânt și dumnezeiesc (așa cum venerăm moaștele sfinților). Venerându-le, sufletul coboară însușind memorialul pentru a se ridica înspre înălțimile virtuților sfântului care atinse acea materie. În acest context se încadrează și venerarea Sfântului Giolgiu din Torino. Acesta vine în ajutorul celui care are puțină credință, sau chiar nici o credință, prezentându-i rănilor ca apostolului Toma. În fața acestei relicve ne revine să ingenunchem exclamând “Domnul meu și Dumnezeuul meu!” (pentru sceptici nici o dovadă nu va fi vreodată îndeajuns).

Vizitele papilor Ioan Paul al II-lea (24.05.1998) și Benedict al XVI-lea (2.05.2010) arată valoarea Sfântului Giolgiu, prezentând, în numele întregii Biserici, venerația și respectul cuvenit.

Valoarea spirituală al Giolgiului este dată de mesajul imaginii sale: ni-L prezintă pe Isus în momentul neputinței Sale maxime și ne amintește că în acea moarte înjositoare stă mântuirea lumii. După afirmația papei Ioan Paul al II-lea, acesta este un “martor mut, dar deosebit de elocvent al pătimirii, morții și învierii lui Cristos” (în timpul pelerinajului său la Giolgiu). Este o autentică “icoană pictată cu sânge” (afirma papa Benedict al XVI-lea în timpul pelerinajului său la Giolgiu), corespunzând fidel descrierii evanghelice a Patimilor.

Trezire spirituală. Centrul Spaniol de Sindonologie (studierea Giolgiului) din Valencia afirma în 2004 că numeroasele scene din filmul “Patima lui Isus” (regizat de Mel Gibson) sunt fidel bazate pe studiile efectuate asupra pânzei. Scena Învierii corespunde ultimelor cercetări, care sugerează că acesta s-a “dezumflat”, ca în film, iar trupul a ieșit din giolgiu fără ca acesta să fie despăturită. Dar de departe, cel mai realist moment este cel al biciuirii lui Isus.

Fiecare urmă de sânge de pe Sfântul Giolgiu vorbește despre iubire și viață. În această perioadă, suntem invitați mai insistent să conștientizăm imensa iubire a Dumnezeuului nostru realizată în Jertfa pe Cruce a Fiului Său spre răscumpărarea și reconcilierea noastră cu Dumnezeu. Suntem chemați să participăm la Jertfa Crucii prin sacrificarea egoismului propriu în relația cu Dumnezeu și cu toți “frații mai mici ai lui Cristos” și în acceptarea propriei cruci, conștienți fiind că în încercare și suferință suntem cu adevărat aproape de Dumnezeu. Fiecare ezitare în edificarea spirituală creștină, fiecare gest de îngâmfare și de complăcere în “chemările și uneltirile diavolului”, semnifică aprobare și participare la “reînnoita Patimă” al lui Isus.

Imaginea de pe Giolgiu al Răstignitului trebuie să ni-o imprimăm în suflet. Fără tehnici avansate, ci prin smerita “metodă” a Pocăinței să redăm strălucirea acestui chip spre a se odihni în inimile noastre curate.

71 de ani de la masacrul de la Ip, județul Sălaj

Comemorarea martirilor neamului românesc căzuți în noaptea de 13/14 septembrie 1940 la Ip, are loc, ca în fiecare an, de sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci.

Parastasul a fost oficiat și anul acesta numai de către preoții greco-catolici din protopopiatul Șimleu-Silvaniei. Acest lucru a fost posibil după ce anul trecut s-a semnat un protocol între Protopopiatul Greco-Catolic din Șimleu-Silvaniei și Protoieria Ortodoxă Șimleu-Silvaniei, protocolul precizând că: „Soborul preoților ortodocși va celebra Sfânta Liturghie încheiată cu Parastas, iar Parastasul din cadrul Ceremonialului Oficial de Comemorare a Eroilor desfășurat la Mormântul Eroilor va fi celebrat de către soborul preoților greco-catolici”. În ciuda acestei înțelegeri, parohul ortodox de la Ip, a transmis „în cuvântul său de învățătură” că este ultimul an în care preoții greco-catolici vor mai oficia parastasul.

În prezența prefectului de Sălaj, Alexandru Vegh, a numeroși șefi de instituții, oameni politici, a gărzii militare și a numeroși credincioși, soborul preoților greco-catolici condus de către pr. Gheorghe Țurcaș – vicarul foraneu al Sălajului și pr. Nicolae Bodea – protopop al Șimleului, s-a rugat pentru odihna veșnică a celor 157 de suflete care așteaptă învierea morților în groapa comună din cimitirul de lângă vechea biserică a satului. „Noi vom fi aici și anul viitor pentru a ne cinsti martirii, așa cum am făcut-o de 21 de ani încoace”, a subliniat părintele vicar Gheorghe Țurcaș în cuvântul său.

Masacrul de la Ip se înscrie în seria masacrelor anti-românești desfășurate pe teritoriul Transilvaniei de Nord în toamna anului 1940. În noaptea de 13 spre 14 septembrie 1940, trupe maghiare ce făceau parte din armata de ocupație cantonată în Șimleu-Silvaniei, împreună cu localnici maghiari și cu membri ai organizației „Straja națiunii” (Nemzetőrség) au ucis 157 de localnici români. După Dictatul de la Viena din 30 august 1940,

o parte a Transilvaniei a intrat sub ocupație maghiară. Teritoriul ocupat de horthyști în timpul celui de-al doilea război mondial a rămas în istorie sub numele de Transilvania de Nord și cuprindea nord-vestul regiunii cu același nume precum și ținuturile secuiești. Un număr de 8 județe din totalul de 23 câte număra Transilvania în perioada interbelică au fost înstrăinate în întregime, iar alte trei au fost despărțite în două. Astfel, Județul Sălaj este și el alipit Ungariei, iar la data de 8 septembrie 1940 Armata a II-a intră în orașul Zalău. Imediat după ocuparea teritoriului transilvănean, a început seria masacrelor împotriva populației civile românești. Cel mai afectat de teroarea horthystă a fost Sălajul, unde au fost masacrați 477 de români. Cea mai mare și mai îngrozitoare atrocitate comisă de armata ungară în complicitate cu etnicii maghiari locali, unde au căzut cele mai numeroase victime nevinovate – 157 de morți – cu ocazia ocupării Ardealului, este cea de la Ip, localitate din Județul Sălaj, aflată la 45 km de orașul Zalău.

Pr. Cristian BORZ

În atenția abonaților revistei *Vestitorul*

Începând cu luna viitoare, abonații noștri sunt rugați să trimită costul abonamentului pentru revistă la domnul **Claudiu Bodea, Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8, 410445 - Oradea.**
Tel: 0744.958.932

Otilia BĂLAȘ

Zenovie Pâclișanu - 125 de ani de la naștere

Motto: „Adevărul nu-l pătrundem numai cu rațiunea, ci și cu inima”. Pascal

Evocându-l azi, la 125 de ani de la naștere, ne apropiem de un timp și de un spațiu al durerii, pentru că Zenovie Pâclișanu, istoric, profesor și preot greco-catolic, a murit în detenție, în închisoarea de la Jilava, din cauza refuzului de a-și trăda credința. Ca și atâtea mari personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, Zenovie Pâclișanu este „un mare nedreptățit”.

S-a născut în 1 mai 1886, în comuna Straja din apropierea Blajului. Studiază la Liceul „Sf. Vasile” din „cetatea luminii și a jertfelor”, Blajul, și tot acolo urmează Academia Teologică. Cu o cultură generală de factură clasică, formată la Blaj, din 1912 își va continua studiile la Institutul Catolic „Augustaneum” din Viena, ca bursier al Mitropoliei Române Unite cu Roma. La Viena obține și doctoratul în Istoria Bisericii, teza fiind „*Relatio Rumenorum et terris corone Sancti Stephani ad reformationem saeculis XVI-XVII*”.

Înapoiat la Blaj, va fi profesor la „Academia Teologică Greco-Catolică” și director al „Bibliotecii Centrale Arhiepiscopale” din localitate. În calitatea de director a reorganizat întreaga Bibliotecă după principii moderne.

În timpul Primului Război Mondial are obligația să adăpostească manuscrisele inestimabile din Blaj, la Oradea, pentru a fi salvate, ca în toamna anului 1918 să le readucă la Blaj.

A fost delegat la Adunarea Națională de la Alba Iulia din partea Blajului și secretar al Consiliului Național Român de la Blaj în perioada pregătirii Unirii de la 1 Decembrie 1918. Din această calitate, împreună cu Pr. prof. Alexandru Borza și avocatul Ionel Pop va publica, în iarna aceluiași an, „*Cronica pregătirii Marii Uniri de către spiritualitatea greco-catolică de la Blaj*”. După Unire, între 1920 și 1922 a fost director al Arhivelor Statului din Cluj, iar din 1922 până în 1948, director general în Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, apoi în cel de Externe. În 1929 a îndeplinit o misiune diplomatică între Vatican și România, prețuită de ambele părți, motiv pentru Papa Pius al XI-lea de a-i acorda înalta distincție de *prelat papal*.

Mitropolia de la Blaj l-a numit Vicar General al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică pentru românii greco-catolici din Vechiul Regat. În București a celebrat serviciile religioase la Biserica „Sf. Vasile cel Mare” din strada Polonă. În tot acest timp, preotul-istoric va desfășura o bogată activitate biblioteconomică la Blaj, va cerceta documente, va redacta studii, articole, comunicări, cărți prin care va contribui la dezvoltarea istoriografiei românești a Transilvaniei și a Bisericii Române Unite cu Roma, lucrări publicate în cele mai prestigioase reviste de specialitate: *Analele Academiei Române*, *Convorbiri literare*, *Revista Fundațiilor Regale*, și în *Unirea și Cultura creștină* de la Blaj. În atenția sa au fost problemele creștinismului la români și starea Bisericilor în etape diferite din istoria Transilvaniei: evul mediu, epoca modernă și contemporană, și activitatea culturală a Bisericilor în epoca Luminilor până la începutul secolului al XIX-lea.

Dintre lucrări și articole amintim câteva titluri: „*Biserica și Româanismul-studiu istoric*”, 1912, „*Istoria creștinismului antic*”, Oradea, 1937, „*Din istoria bisericească a românilor ardeleni*”, 1923, „*Lucrări nouă privitoare la istoria Ardealului*”, 1914. Multe din lucrări au apărut sub egida Academiei Române, dintre acestea notăm „*Correspondența din exil a episcopului Inocențiu Micu Klein*”, 1924, și „*Luptele politice ale românilor ardeleni din anii 1790-1792. Studiu istoric cu anexe documentare*”.

Ca recunoaștere a valorii cercetărilor sale în istorie, la 33 de ani, în 1919, la propunerea lui N. Iorga este ales membru corespondent al Academiei Române, din care, în decursul anilor au făcut parte personalități de seamă ale Bisericii Greco-Catolice, cum sunt: Timotei Cipariu, George Barițiu, Nicolae Densușianu, Ion Micu Moldovan, Augustin Bunea, Iuliu Hațieganu, Ioan Agârbiceanu, Liviu Rebreanu, Octavian Fodor și mulți alții, cât și Mitropoliții Vasile Suci, Alexandru Nicolescu și Cardinal Alexandru Todea.

„*Istoria Bisericii Române Unite cu Roma*”, lucrarea de cea mai mare anvergură, a avut o soartă cu totul deosebită. În 1948, prin decretul 358 din 1 decembrie, Biserica Română Unită cu Roma este suprimată violent de către Statul comunist, iar bunurile ei, toate, se împart între Stat și Biserica Ortodoxă. Episcopii și preoții greco-catolici sunt închiși și condamnați la ani grei de închisoare. Aceeași soartă a avut și Zenovie Pâclișanu. După arestarea Episcopului Vasile Aftenie și a Pr. Tit Liviu Chinezu, Nunțiatura Apostolică îl numește Vicar General Mitropolitan pentru Vechiul Regat. A fost arestat, judecat și condamnat pentru „*activitate clandestină religioasă greco-catolică*”; a trecut prin mai multe închisori, dintre care Sighet și Jilava, și a murit în timpul torturilor, în noiembrie 1958, în închisoarea din Jilava.

D-na Hortensia Pâclișanu, soția, a reușit să salveze manuscrisele operei „*Istoria Bisericii Române Unite cu Roma*” și să facă să ajungă la Roma, unde o primă parte a fost publicată în revista *Buna Vestire*, în 1961, iar partea a doua, în 1993, în revista *Perspective*, de către Mons. Octavian Bârlea de la Misiunea Română din Munchen. Mons. Octavian Bârlea va republica tot în *Perspective*, în 1995, și partea întâi.

Pentru redactarea operei, Zenovie Pâclișanu a folosit o bibliografie bogată: 320 de lucrări și studii și mii de pagini de documente inedite, azi, în cea mai mare parte pierdute pentru că au fost distruse atât arhivele Mitropoliei din Blaj, cât și ale Episcopieiilor Greco-Catolice.

„*Istoria Bisericii Române Unite cu Roma*”, potrivit intenției autorului, ar fi trebuit să apară în toamna anului 1938, dar nu a fost posibil accesul la documente în perioada premergătoare și a desfășurării celui de Al Doilea Război Mondial. Au venit apoi anii de persecuție a Bisericii Greco-Catolice, cu distrugeri de vieți și valori. Toate acestea explică apariția târzie a operei, în 2006, în ediția

(continuare în pag. 18)

Ioan MĂRCULEȚ
Vasile MĂRCULEȚ

Episcopul Petru Pavel Aron 1709-1764

Născut în 1709, în satul Bistra (județul Alba), a fost botezat Petru, numele de Pavel primindu-l în momentul călugăririi sale, la 26 mai 1742. A fost fiul preotului Teodor din localitate. Originea nobiliară a familiei sale reiese din atributul *de Bistra*, pe care-l purtau membrii ei. Probabil, scrisul și cititul le-a deprins în familie, școala propriu-zisă urmând-o la o vârstă mai înaintată.

Între anii 1730 și 1735 a urmat cursurile Colegiului Iezuit din Cluj, iar apoi și-a continuat studiile filozofice la Tyrnavia. Remarcat de episcopul Ioan Inochentie Micu-Klein (1728-1751), a fost trimis la studii la Colegiul „*De Propaganda Fide*” din Roma, pe care l-a absolvit la 30 iulie 1742 și unde a fost hirotonit preot.

Revenit la Blaj, în 1744, a devenit unul dintre colaboratorii episcopului I. I. Micu-Klein, însoțindu-l pe acesta la Viena în același an. După retragerea episcopului la Roma (9 decembrie 1744), Petru Pavel Aron a fost numit vicar general episcopesc și confirmat în această funcție prin decret de împărăteasa Maria Tereza (1740-1780), la 31 august 1745. Cu acordul Curții de la Viena și a Papei Benedict XIV (1740-1758), între 1747 și 1751 a condus ca vicar apostolic Episcopia Unită a Transilvaniei, iar în noiembrie 1751 sinodul electiv l-a ales episcop. A fost confirmat în această funcție de împărăteasă, la 28 februarie, iar de Vatican, la 6 iulie 1752. După numire s-a deplasat la Viena pentru a reglementa problemele Bisericii Unite, din această cauză fiind sfințit episcop abia la 1 septembrie 1752, de episcopul rutean Mihail Olsavsky.

În 1750, având funcția de vicar episcop al Blajului a coordonat o conscripție care arăta că în Transilvania se găseau 533.657 de români uniți și doar 4.065 de români neuniți. Din totalul de 1.900 de sate recensate, 1.887 erau unite și numai 13 neunite.

Ca episcop al Blajului (instalat la 12 noiembrie 1754) a dus o viață de ascet. Are deosebitul merit de a „*întemeia și organiza în 1754 a școlilor din Blaj, puse sub conducerea călugărilor baziliani, oameni cu atât de frumoase studii făcute în străinătate, mai ales la Roma*”. La 11 oct. 1745 au fost inaugurate cete trei școli din Blaj:

I. *Școala de obște*, cu predarea în limba română, în care se învăța scrisul, cititul și cântările bisericești, „*nici o plată de la ucenici așteptându-se*”;

II. *Școala latinească*, cu caracter de gimnaziu, la început cu două clase, în care se predau „*tălmăcirea limbilor și ceva cunoștințe a științelor*”;

III. *Școala de preoție*, având caracter de seminar, cu două clase, destinată pregătirii viitorilor preoți. Încă de la început, aceste școli, „*izvor nesecat de cultură pentru viața românească, aveau peste 300 de elevi pe care episcopul îi ținea cu pâine*”.

Episcopul Petru Pavel Aron a înființat la Blaj și o tipografie (18 iulie 1756) și a zidit, pe cheltuiala sa, bisericile din Cut, Mănărade, Bistra (din județul Alba) și Rășinari (din județul Sibiu).

De-a lungul vieții, episcopul a publicat mai multe lucrări – *Floarea adevărului* (Viena, 1753), *Păstorașca datorie* (1759), *Adevărata mângâiere în vreme de lipsă* (1761), *Începerea așezământului și iscăliturile sfântului și a toată lumea Săbor de la Florența* (1762) – și a susținut tipărirea la Blaj și a altor cărți de cult. A tradus *Biblia* în limba română, rămasă însă inedită.

În scopul întăririi unirii, a folosit măsuri severe pentru a o impune în rândul întregii populații românești. În perioada 1759-1761 s-a confruntat cu mișcarea împotriva unirii condusă de călugărul ortodox Sofronie din Cioara. Episcopul Petru Pavel Aron nu a ezitat să ceară intervenția forțelor imperiale, conduse de generalul de cavalerie Adolf von Buccow. Ca urmare, conscripția realizată din ordinul generalului austriac, între anii 1760 și 1762, da 126.652 de familii neunite și doar 25.164 de familii unite.

Spre sfârșitul episcopatului său, Petru Pavel Aron a fost conturbat mult de agenții țarilor ruși și ai mitropoliților sârbi de la Karlowitz, dușmani ai Unirii, precum și de nobilii români calvinizați din regiunea Hațegului.

A încetat din viață la 9 martie 1764, în timpul unei vizite canonice la Baia Mare. A fost dus și înmormântat la Blaj.

Bibliografie: 1. Bota, I.M. 1994, *Istoria Bisericii universale și a Bisericii românești de la origini până în zilele noastre*, Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca. 2. Prunduș, S.A., Plaianu, Cl. 1994, *Catolicism și ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii Române Unite*, Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca. 3. Mărculeț V., Mărculeț I., Trăistaru-Mărculeț Cătălina, *Biserica Română Unită cu Roma – prezentare istorico-demografică*, Mediaș, 1998. 4. ****Evl Mediu românesc – dicționar biografic*, Ed. Meronia, București, 2010.

România, corigenta Europei la respectarea libertății religioase

Un nou raport critic la adresa României în ceea ce privește respectarea libertății religioase a fost făcut public la Washington DC, pe data de 13 septembrie 2011, de către Hillary Clinton, Secretar de Stat al SUA. Raportul acoperă perioada cuprinsă între iulie-decembrie 2010, România fiind una dintre cele 198 de țări monitorizate de Statele Unite la capitolul "religious freedom".

„Conform abuzurilor și încălcărilor libertății religioase relatate în raport, Biserica Greco-Catolică continuă să fie cel mai discriminat cult din România,” a spus Pr. Chris Terheș, președintele *Romanian Greek-Catholic Association*, organizație non-profit din Statele Unite care pledează la nivel internațional pentru oprirea discriminării credincioșilor greco-catolici din România.

“Facem un apel mass-mediei și organizațiilor non-profit din România să expună aceste încălcări flagrante ale drepturilor omului, iar reprezentanților Statului Român să ia măsurile necesare pentru aplicare legii în mod nediscriminatoriu și să oprească aceste abuzuri contra credincioșilor greco-catolici”, a concluzionat Pr. Terheș.

Întregul raport despre România poate fi citit la adresa: http://www.state.gov/g/drls/irf/2010_5168333.htm.

Conferința de presă a Doamnei Hillary Clinton din ziua publicării raportului poate fi vizionată la adresa: http://blogs.state.gov/index.php/site/entry/religious_freedom_report_2011_september_13/

Despre raport

În preambulul raportului se arată că “restituirea proprietăților greco-catolice confiscate de regimul comunist și transferate Bisericii Ortodoxe continuă să rămână o problemă”. Odată cu suprimarea Bisericii Greco-Catolice în 1948, guvernul comunist a confiscat proprietățile greco-catolice și le-a dat Bisericii Ortodoxe, iar pe credincioșii greco-catolici i-a forțat să treacă la Biserica Ortodoxă. După căderea regimului comunist în 1989, Statul Român continuă să refuze retrocedarea acestor proprietăți confiscate în 1948.

“Au existat rapoarte cu abuzuri și discriminări bazate pe afiliere, credință sau practică religioasă. Au existat cazuri când clerici ai Bisericii Ortodoxe au arătat ostilitate față de membrii altor culte și au criticat activitatea misionară”, se arată în același raport.

Actualul Secretar de Stat pentru Culte, Adrian Lemeni, continuă să fie criticat în raport datorită faptului că în 2006 a coordonat publicarea unei cărți de religie ortodoxă editată de Ministerul Educației în care se afirma că apariția Bisericii Greco-Catolice în secolul XVIII a fost rezultatul “prozelitismului catolic”. Aceeași carte îi descrie pe Mormoni și pe Martorii lui Iehova ca secte “care reprezintă o adevărată amenințare la adresa societății”.

“Unele minorități religioase continuă să raporteze că autoritățile locale, din motive nejustificate,

se opun acordării de autorizații de construcție pentru lăcașuri de cult”, se arată în raport. Un astfel de caz a fost reclamat de Biserica Greco-Catolică la Săpânța (MM), iar de Biserica Baptistă și Adventistă în București și Bursuceni, jud. Suceava.

Chiar dacă poliția și autoritățile administrative au o tendință de a fi tolerante față de alte grupuri religioase, “uneori aceste autorități cedează presiunii și intimidării preoților ortodocșii”, se mai arată în raport. Grupurile religioase minoritare s-au plâns că autoritățile locale nu au luat suficiente măsuri pentru a opri ori preveni hărțuirea religioasă la care au fost supuse.

„Biserica Greco-Catolică a protestat că autoritățile de Stat nu au răspuns în mod adecvat plângerilor pe care le-a adresat în legătură cu restituirea proprietăților ori față de atitudinea discriminatorie a autorităților locale”, se arată în același raport.

“Tribunalele amână judecarea cazurilor intentate de Biserica Greco-Catolică, iar de multe ori cazurile au fost blocate de apeluri ale Bisericii Ortodoxe ori de transferarea acestora la alte tribunale”, menționează raportul. Un caz elocvent în acest sens este cel al comunității greco-catolice din Șișești, Maramureș, care se judecă de peste 16 ani pentru biserica confiscată în 1948, iar recent, Înalta Curte de Casație și Justiție, a retrimis cazul spre rejudecare la prima instanță. “Între timp, comunitatea greco-catolică continuă să se roage afară, din moment ce Biserica Ortodoxă a refuzat propunerea greco-catolică de a avea servicii religioase alternative în biserica aflată în dispută.”

În multe locuri unde Biserica Greco-Catolică a solicitat restituirea de pământ sau pădure, “autoritățile locale, influențate de Biserica Ortodoxă, s-au opus restituirii integrale, pe motiv că restituirea către toate cultele religioase trebuie să fie direct proporțională cu numărul de credincioși, sau a dat pământ solicitat de Biserica Greco-Catolică direct Bisericii Ortodoxe”. La Budești, Maramureș, Biserica Greco-Catolică continuă să refuze propunerea autorităților locale de a primi la schimb pământ care a aparținut familiilor de evrei victime ale Holocaustului. Pământul care a aparținut parohiei greco-catolice a fost dat de către primăria locală Bisericii Ortodoxe.

Comunitatea greco-catolica din Pesceana, înființată în 2005, “continuă să fie discriminată și hărțuită”, se arată în raport. “Greco-catolicii afirmă că atât autoritățile cât și preoții ortodocși continuă să le interzică accesul în cimitirul public din localitate cu toate că în luna februarie 2009, Curtea de Apel a hotărât că preotul greco-catolic poate celebra servicii religioase în cimitir pentru morții greco-catolici.”

Minoritățile religioase s-au plâns că autoritățile locale permit Bisericii Ortodoxe monopolizarea cere-

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

moniilor de deschidere din școli ori alte ocazii. “Preoții greco-catolici din Transilvania spun că nu sunt invitați la evenimente locale nici măcar la cele care comemorează eroii greco-catolici.”

“Biserica Greco-Catolică a raportat că în multe localități credincioșii greco-catolici sunt hărțuiți și intimidați de preoții ortodocși și, uneori, de autoritățile locale”, se mai arată în raport.

Biserica Greco-Catolică, Adventistă și Baptistă continuă să raporteze că “preoții ortodocși permit înmormântarea credincioșilor neortodocși în cimitirele publice ori confesionale numai sub anumite condiții: înmormântarea să aibă loc într-un loc izolat din cimitir sau dacă înmormântarea e făcută de preotul ortodox”. Chiar dacă Legea Cultelor din 2006 permite înmormântarea morților de altă confesiune în cimitirele confesionale ale altor biserici, astfel de incidente au continuat pe perioada acoperită de prezentul raport.

“Preoții ortodocși au oprit, de asemenea, în multe localități accesul greco-catolicilor în cimitire. De exemplu, în Budești, Maramureș, Biserica Greco-Catolică continuă să nu aibă acces în cimitir chiar și după o hotărâre judecătorească favorabilă”, se arată în raport.

“În general liderii ortodocși se opun și amână restituirea bisericilor către greco-catolici, pe motiv că acestea aparțin comunității și nu cultului. Conform acestui punct de vedere, aceleași comunități religioase care au fost greco-catolice înainte de 1948 în prezent sunt ortodoxe și folosesc biserica. Biserica Greco-Catolică din Lugoj continuă să raporteze că Episcopia Ortodoxă de Arad folosește mai mult de 90 de biserici și

case parohiale greco-catolice și refuză să le restituie ori să accepte slujbe religioase alternative.”

“În multe localități cu două biserici (dintre care una a aparținut Bisericii Greco-Catolice) și doar un preot ortodox, Biserica Ortodoxă desfășoară servicii religioase alternative între cele două biserici ori a stabilit o a doua parohie ortodoxă în fosta biserică greco-catolică. Pe perioada acestui raport, Biserica Ortodoxă continuă să țină peste 15 biserici greco-catolice închise. Între timp, greco-catolicii își desfășoară activitatea în peste 130 de locații neoficiale, cum ar fi case ale credincioșilor sau cămine culturale.”

“Tensiunile continuă în cel puțin 21 de localități unde Biserica Ortodoxă refuză să se supună deciziei judecătorești de restituire a bisericii ori unde greco-catolicii au inițiat procese pentru restituire”, se mai arată în raport.

“Ambasadorul [american], precum și alți reprezentanți oficiali ai ambasadei în repetate rânduri au ridicat problema încetei restituiri de proprietăți religioase, în mod particular bisericile greco-catolice, în discuțiile avute cu oficialii guvernamentali. Ambasada a continuat să încurajeze Biserica Ortodoxă și Greco-Catolică să înceapă dialogul pentru rezolvarea disputelor patrimoniale.” Dialogul dintre cele două Biserici a fost întrerupt unilateral de către Biserica Ortodoxă în 2004.

“Oficialii americani continuă să pledeze în cercurile guvernamentale pentru un tratament corect și egal în ceea ce privește restituirea proprietăților și pentru tratamentul nediscriminatoriu al tuturor grupurilor religioase”, se arată în concluzia raportului.

www.greco-catolica.org

Zenovie Pâclișanu ...

(urmare din pag. 16)

îngrijită de lector univ. pr. drd. Ioan Tîmbuș, în Galaxia Gutenberg, cu o prefață semnată de același Părinte și un cuvânt al autorului: „*Către cititori*”, scris în 1949. Din mărturisirea Pr. Zenovie Pâclișanu reiese că a intenționat să scrie istoria Bisericii Române Unite în contextul european, de la întemeierea ei până la 1853, dar imposibilitatea de a avea acces la arhive a făcut ca să se oprească pentru Dieceza de Blaj la 1780, iar pentru Oradea, la 1805.

Autorul închină opera sa Preacuratei: „*Închin această lucrare Inimii Neprihănite a Maicii Domnului care m-a ocrotit până azi și, sunt convins, mă va ocroti și mâine*”, scrie autorul în cuvântul său.

Concepută într-o viziune modernă, întemeiată numai pe documente, realizată cu obiectivitate și în spirit critic, refuzând polemica, „*Istoria Bisericii Române Unite cu Roma*” a Părintelui Zenovie Pâclișanu se impune a fi citită atât de greco-catolici, cât și ceilalți, în primul rând pentru a cunoaște adevărul privind Biserica Greco-Catolică. În anii de persecuție și imediat după 1989 s-a dorit să fie ștearsă Biserica Română Unită cu Roma din memoria și inima românilor, atitudine greșită cu urmări greșite... Azi însă se observă tendința „*abordării academice, echilibrate și raționale*” în ceea ce este istoria și viața Bisericii

Greco-Catolice, în special în centrele universitare de la Cluj, Oradea și Timișoara, de aceea e bine să se apeleze la o informare corectă.

În al doilea rând, e timpul să cunoaștem *omul* care a fost Pr. Zenovie Pâclișanu. Pe cel care a servit Biserica și Tara prin munca sa serioasă și cinstită, aplecat peste documente în căutarea adevărului, adevăr pus apoi în fața lumii fără patimă : netăgăduită lecție de credință, valoare profesională, responsabilitate, civilizație și cultură. Adevăr recunoscut și motiv pentru care a făcut parte, în 1946-1947, din Delegația României la Conferința de Pace de la Paris, ca expert în istoria Transilvaniei. Pe cel în care harul lui Dumnezeu a lucrat ca din preot și istoric să ajungă a fi preot-martir. A desfășurat un apostolat clandestin de mare însemnătate, a celebrat Sf. Liturghii pe ascuns, a mărturisit, a împărtășit, a îndrumat viețile creștine până a fost descoperit și arestat. Pe cel care își are mormântul la București, în Cimitirul Belu Catolic, mormânt peste care se cuvine să ne plecăm cu recunoștință și în rugăciune.

Bibliografie

Anton Moisin, „Martirologiul românesc”, vol. I, Ed. IMAGO, 2004.
Zenovie Pâclișanu, „Biserica și românismul”, Ed. Galaxia Gutenberg, 2005.
Zenovie Pâclișanu, „Istoria Bisericii Române Unite cu Roma”, Ed. Gutenberg, 2006.
http://istorie.uab.ro/publicatii/colectia_auash/anales_13/13_iacob_Marza.

De acum fac parte din episcopia greco-catolică de Oradea

Pentru că nu-mi plac ascunzișurile de niciun fel și pentru că doresc să evit orice răstălmăcire sau interpretare a trecerii mele sub jurisdicția episcopiei greco-catolice de Oradea, public mai jos mesajul pe care i l-am trimis Preasfinției Sale Virgil Bercea, duminică, 17 iulie 2011. Acest mesaj a fost precedat de un altul, trimis cu câteva luni în urmă fostului meu mitropolit, Iosif Pop, de la Paris, în care îi expuneam principalele motive ale desprinderii mele *juridice*, nicidecum dogmatice ori sacramentale, de Biserica ortodoxă română. Ortodoxia este esența dogmatică a Bisericii greco-catolice. Oricâte aberații s-ar spune împotriva acestei evidențe. Mundanizarea instituției BOR, politizarea ei până-n măduvă, îndepărtarea de mesajul evangheliei și a vieții creștine adevărate, menținerea unei atmosfere de ură și primitivism confesional m-au determinat să iau această hotărâre cât se poate de firească. Tocmai pentru că iubesc ortodoxia și o simt conaturală sufletului meu. Iată mesajul către PSS Virgil Bercea:

„Preasfinția Voastră,

În 1991 am recunoscut oficial, prin semnătură, la parohia romano-catolică din Botoșani, autoritatea Papei, fără să renunț vreo clipă la tainele, tradiția sau ritualul ortodoxiei. Ar fi fost inutil, stupid și neloial. Am crezut că prezența mea în BOR va mișca lucrurile spre normalitate, dar acum sunt convins că acest lucru nu se va produce. Întrucât am obosit să-mi irotesc energia și, în fond, darul lui Dumnezeu dând cu capul în ziduri de beton (asta e BOR la ora actuală) doresc să fiu primit în episcopia greco-catolică de Oradea, pe care o păstoriți. Îmi ajunge un simplu mesaj de încu-

viințare din partea Dvs. Cât voi putea voi sluji, prin tot ce bunul Dumnezeu mi-a dăruit și-mi va dăruia, Biserica lui Cristos în comunitatea Preasfinției Voastre. [...]

Vreau să devin, în sfârșit, nu un „bun ortodox”, ci un ortodox împăcat cu ortodoxia. Să mă simt și eu mai „acasă” în religia mea. Dumnezeu să ne ajute, Cristian Bădiliță”

Mesajul de încuviințare a sosit, prin urmare mă consider acceptat în episcopia greco-catolică de Oradea, sub păstoria episcopului Virgil Bercea.

Cristian BĂDILITĂ

www.oglindanet.ro

Moaștele Sfintei Rita la Catedrala „Sfântul Nicolae”

Cu ocazia aducerii moaștelor Sfintei Rita de Cascia la Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea au participat în jur de 6000 de credincioși, catolici cât și ortodocși, din Oradea și din împrejurimi.

Programul a început miercuri, 24 august, de la ora 17.00 cu întâmpinarea Sfințelor Moaște; Sfânta Liturghie și cu filmul artistic: „Viața Sfintei Rita”; a continuat cu Liturghia de la miezul nopții, cu dezlegări înaintea Sfințelor Moaște, diferite devoțiuni în cinstea Sfintei Rita (Adorație Euharistică, Rozarul, Paraclisul Maicii Domnului, Omilii) până a doua zi, 25 august, ora 13.00, când Sfințele Moaște au plecat spre Timișoara.

Mulțumim bunului Dumnezeu pentru binecuvântarea care am avut-o, de a o primi în parohia noastră pe „Sfânta lucrurilor imposibile”, mulțumim tuturor asociațiilor din biserică (AGRU, Reuniunea Mariană, Vârsta a treia, Asociația Familiilor, Terțiariei franciscani), tuturor preoților și credincioșilor prezenți, și nu în ultimul rând presei, prin care s-a făcut cunoscut evenimentul și părintelui Marian de la Râmnicu-Vâlcea, care a făcut posibil acest eveniment.

Pr. Ovidiu DUMA

Inaugurarea Centrului Social *Maria Rosa*

În data de 1 septembrie 2011, Asociația Caritas Eparhial Oradea a inaugurat Centrul Social „Maria Rosa”. La eveniment au participat PSS Virgil Bercea (Episcopul de Oradea al Episcopiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică), sora Maria Gabriela Bortot, (superioara Congregației Surorilor Franciscane Misionare ale lui Cristos, din Rimini, Italia, alături de sora Lorela și surorile prezente în Oradea), Dr. Phil. Gabrielle Peus-Bispinck, (Münster, Germania), domnul Radu Țârle (președintele Consiliului Județean Bihor), domnul Gheorghe Carp (viceprimarul Municipiului Oradea), angajați și voluntari ai asociației, precum și peste 120 de invitați.

Ceremonia de inaugurare a început cu cuvântul de bun venit al pr. Olimpiu Todorean (președintele Asociației Caritas Eparhial Oradea), urmată de sfințirea clădirii de către PSS Virgil, dezvelirea plăcii, acordarea diplomelor de merit, tăierea panglicii și vizitarea centrului. La propunerea Asociației Caritas Eparhial Oradea a fost acordată, de către PSS Virgil Bercea, Crucea Eparhială, cea mai înaltă distincție a Eparhiei de Oradea, surorii Maria Gabriela Bortot, doamnei Gabrielle Peus-Bispinck, părintelui Antonio Rosi, președintele Asociației Chiese del'est, Brescia, Italia, părintelui Mihai Moisin, SUA, și primarului Ilie Bolojan.

Cu această ocazie mulțumesc surorii Maria Teresa, care a fost o susținătoare ferventă a acestei idei: construirea unei cantine unde cei săraci să poată servi o masă în condiții civilizate. Mulțumesc cantautorului Florin Chilian: o persoană care ne-a susținut și încurajat în realizarea unui astfel de centru social. Mulțumesc, în mod cu totul special, domnului primar Ilie Bolojan, care a înțeles necesitatea unui astfel de centru și ne-a sprijinit ori de câte ori a fost nevoie pentru finalizarea lucrărilor. Nu vreau să trec cu vederea aici nici ajutorul consilierului pe probleme sociale din Primăria

Oradea, doamna Florica Cherecheș, care ne-a dat mereu un feedback pozitiv și ne-a încurajat în demersurile noastre. Cu pricepere și străduință au contribuit la ridicarea Centrului Social Maria Rosa, arhitectul Radu Fortiș, SC Edil Coneco SRL, domnul ing. Victor Tămaș, diriginte de șantier.

Clădirea centrului s-a ridicat în perioada 2010-2011, pe un teren concesionat de Primăria Oradea prin Consiliul Local, și a costat peste **250.000 de euro**, bani ce au provenit din donații și sponsorizări.

Se cuvine să mai aduc mulțumiri celor care au fost implicați financiar în acest proiect: **Congregația Surorilor Franciscane Misionare ale lui Cristos, din Rimini, Italia; Dieceza de Rimini, Italia; Asociația Chiese del'est, Brescia, Italia; Episcopia Sfântul Gheorghe, SUA; Dr. Phil. Gabrielle Peus-Bispinck, Münster, Germania; SC Tiger Amira SRL; SC Proges SRL.**

Dumnezeu să-i răsplătească pe toți binefăcătorii.

Reamintim că serviciile care vor fi furnizate în acest centru vor fi: *cantină socială pentru 50 de persoane, dușuri pentru persoanele fără adăpost, centru de zi pentru copii, centru de cazare pentru tinere mame, consiliere psihologică. Tot aici va funcționa de acum înainte și biroul de asistență socială al asociației.*

Pr. Olimpiu TODOREAN

